

ANTOLOGÍA DE LA POESÍA ESPAÑOLA

MARTINA BALAGUÉ ORDUÑA

(memòria projecte)

INTRODUCCIÓ

Una antologia és una recopilació ordenada i justificada de diverses obres d'un gènere artístic, considerades destacades o rellevants per part de qui fa la selecció. Les antologies contenen, per tant, obres artístiques de diversos autors, depenent de quin sigui el fil comú que es fa servir de nucli.

En lloc de recollir poemes de fa segles, com fan les antologies que hem estudiat durant el batxillerat i com les que s'utilitzen per ensenyar literatura, la meua antologia poètica recull cançons de l'actualitat, presentades com aquests grans poemes gloriosos.

Per tant, en lloc d'idolatriar i glorificar la literatura de poetes, per exemple de la generació del 27, entre d'altres, la meua obra pretén glorificar els i les artistes actuals, tractant les seves cançons com autèntiques obres d'art i peces de literatura que mereixen tant respecte com les dels artistes tradicionals, els quals tant hem estudiat durant el nostre pas pel sistema educatiu.

Per què se'ns ensenya literatura a través d'artistes que fa segles que són morts?

Només hem de fer cas de la literatura d'aquests homes que tant es repeteixen en totes i cada una de les antologies poètiques de lectura obligatoria?

Per què no podem aprendre literatura a través d'artistes actuals, que parlen de temes actuals, que utilitzen un llenguatge de la nostra època i que ens fan empatitzar amb allò que diuen d'una manera més directe?

Per què no considerar la música actual com a eina per aprendre i donar-li la importància que mereix?

És per això que aquesta antologia poètica té l'aspecte d'una antologia de les clàssiques, però en lloc de fer un recull de poemes de poetes clàssics, com Góngora o Quevedo, és un recull de cançons de la cultura musical actual presentades en format poema d'artistes com la Bad Gyal, la Rosalía i, en efecte, Quevedo també ;).

Antología de la poesía española és una obra que busca provocar, que juga amb la ironia, tota una declaració d'intencions per homenatjar als artistes del món musical actual i, alhora, fa una crítica al sistema educatiu que repeteix la mateixa metodologia d'estudi des de fa anys.

Així doncs, el llibre té l'aspecte d'una antologia educativa, amb introduccions i explicacions de conceptes de la literatura, com ara les figures retòriques, per exemple, perquè pretén ser una guia per aprendre sobre literatura.

S'inclou també imatges de l'època, però que juguen amb la ironia i l'humor, ja que es tracta d'un *collage* dissimulat que relaciona la imatge amb les cançons de l'apartat on es troba.

A mesura que avança l'antologia aquests "edits" són més exagerats, fins al punt que arriba a santificar els artistes presentats.

En definitiva, amb la meua obra trenco fronteres i reivindico la importància de treballar amb l'art actual, com és el món musical del segle XXI, jugant així amb les dobles intencions i la ironia.

REFERENTS

Des d'un inici, un dels meus màxims referents a l'hora de fer el projecte ha estat Nuria Carrasco, que juga amb aquest *fake* al seu projecte *Fake Magazines*, on crea unes revistes falses per reivindicar un concepte contundent.

A partir d'aquí i seguint en aquesta línia, l'any passat vaig elaborar una revista *fake* que imitava el *¡Hola!*, un projecte que m'ha servit de referent ja que la metodologia ha estat semblant.

Haver treballat el *fake* abans m'ha ajudat a treballar-lo amb més profunditat i, sobretot, havent treballat amb imatges anteriorment m'ha servit per donar-li una volta més, aquest cop editant-les.

La Settimana Enigmistica, de Francesc Ruiz, és un projecte que ha sigut referent seguint amb la línia del *fake*, ja que l'utilitza per parlar sobre diverses qüestions de la societat d'avui en dia, elaborant així un quiosc fals.

Pel que fa més a les imatges i l'edició/*collage* que he fet d'aquestes, un clàssic que treballa amb imatge i *fake* és Joan Fontcuberta, creant aquestes imatges pensades per enganyar al públic i alhora creant una narrativa al voltant d'aquestes.

En definitiva, aquestes referents m'han servit per endinsar-me al món del *fake* i veure les possibilitats que té jugar amb aquest que, al cap i a la fi, serveix per reivindicar qüestions de l'actualitat, i on sempre se li pot incorporar un toc d'humor.

Nuria Carrasco, Fake Magazines, 2020

3 fake: anglicismo que se utiliza actualmente para referirse a todo aquello que se muestra con la intención de parecer auténtico, pero es una falsificación o imitación de la realidad.

PROCÉS

Des del començament he pres com a punt de partida l'antologia poètica que ens van fer comprar al batxillerat, ja que és de caire educatiu i incorpora, doncs, explicacions de cada apartat, aclaracions de paraules o expressions complicades i és clara i concisa amb el que explica.

Per tant, l'inici del meu procés s'ha basat en imitar el disseny i, en alguns apartats que coincideixen amb els que he incorporat, copiar els textos explicatius sobre el tema a tractar. Per exemple, en l'apartat de la poesia culte del segle XVI, on el tema principal és el *Libro de buen amor*, he copiat la explicació d'aquest modificant i afegint algunes frases que juguen amb el que després jo he inclòs com el llibre del bon amor, en aquest cas una cançó molt coneguda de l'artista Taylor Swift, una cançó que dura 10 minuts i està considerada com la seva obra mestra, ja que ensenya un amor amb totes les seves complicacions.

Com a punt de partida, l'elaboració d'un índex on he inclòs els temes que s'inclouen normalment a les antologies, afegint alguns que m'han semblat més suggerents i excloent els que no, he organitzat els apartats de l'antologia.

A partir d'aquí, es tracta de recollir cançons per cada tema, buscant en la lletra de cada cançó exemples del que necessitava en cada apartat. Per exemple, hi ha apartats que parlen més del tema general de la poesia d'aquella època, com per exemple, l'amor no correspost i, per tant, he fet un recull de cançons que tracten d'això, afegint com a versos les estrofes on més es veu la idea en qüestió. En d'altres apartats, com per exemple en el de figures retòriques, he hagut de buscar frases específiques dins la lletra de les cançons on s'utilitza la figura refòrica en qüestió.

Pel que fa a les cançons, presentades com a poemes, he inclòs el títol i el nom de l'artista ("poeta") de manera que sembla un poema de l'època, ja que en comptes d'escriure el nom artístic del cantant he fet una recerca de com es diuen en realitat i, a més, els he traduït el nom a l'espanyol.

Arrel d'això, és evident que he traduït les cançons en anglès al castellà, ja que faig paròdia d'una antologia de la poesia espanyola.

Les aclaracions m'han donat un espai on explicar paraules i expressions que s'utilitzen avui en dia, en llenguatge més modern, però també com a aclaracions de veritat, on explico algunes paraules més difícils d'entendre.

A l'esquerra de cada vers he imitat l'anotació de les antologies, on s'inclou el número de cada vers dins el poema, ja que en molts casos no surt tot el poema, sinó només un seguit de versos, i el mateix passa amb les cançons. És per això que he mirat el número de cada vers dins les cançons per ajustar la numeració adient.

D'altra banda, pel que fa la maquetació, he maquetat tot el llibre amb *Adobe InDesign*, on he creat pàgines mestres amb l'estructura comuna de l'antologia que he pres com a referència i, a partir d'aquí, la he anat omplint amb les meves cançons. Per tant, he imitat la tipografia, el disseny, la disposició i el format de cada element de l'antologia per assemblar-me el més possible a la original que he pres de referència i que, al cap i a la fi, per fora sembli una antologia oficial acadèmica.

La portada té els mateixos elements però la he modificat una mica, encara que he conservat l'editorial i el text explicatiu del darrere per fer el *fake* més creïble.

A l'hora de treballar amb les imatges he utilitzat *Adobe Photoshop*, i el que he fet ha estat agafar les imatges de l'antologia de referència o similars i he les he editat afegint-hi els elements significatius de l'apartat en el que es troben. Per exemple, en l'apartat d'al·legories, una figura retòrica que consisteix en un seguit de metàfores per parlen d'una idea sense esmentar-la explícitament, he seleccionat cançons que aparentment estan parlant de menjar o altres conceptes quotidians però realment s'estan referint a pràctiques sexuals. En aquest apartat, doncs, he fet un "edit" d'un quadre d'un home menjant però li he afegit una síndria (en relació a una de les cançons que utilitza l'al·legoria per parlar del sexe oral) i petites imatges de vagines, creant així una imatge humorística que pot passar desapercebuda dins l'antologia.

A mesura que he anat treballant amb aquestes imatges m'han semblat un bon recurs a incorporar en l'antologia, ja que aporten aquest toc d'humor més directe i és una bona manera de relacionar irònicament el passat amb la cultura actual.

A la part final del meu procés he decidit incloure a les últimes pàgines una llista de totes les cançons que apareixen, citades correctament, per tema drets d'autor i per poder buscar les referències reals. He decidit ordenar-les com apareixen a l'antologia, ja que és una manera més fàcil de detectar quina cançó es correspon a cada poema.

A més, he creat una *playlist* amb totes les cançons de l'antologia per tal que es puguin escoltar i, d'aquesta manera, desvelar el *fake* i perquè, si això s'hagués d'estudiar, a vegades escoltar-ho és una bona manera de que s'interioritzi més.

Per això, a les últimes pàgines he incorporat el logo per escoltar-les a Spotify, que només escanejant-lo ja s'obre la *playlist*.

Pel que fa a la impressió, he decidit imprimir-ho en un paper reciclat, barat, ja que es tracta d'un llibre preparat per difondre's.

L'enquadració he decidit fer-la encolada, amb la portada i la contraportada laminada, ja que és com la de l'antologia de referència, i he volgut que estèticament quedés igual.

En resum, ha estat un procés de treball constant, d'anar recollint cançons, maquetar-ho, editar imatges, anar buscant possibles ironies, etc.

He estat complicat trobar cançons per depèn de quin apartat, però amb paciència he pogut recollir un conjunt interessant que, un cop imprès el llibre, compleix l'objectiu que he volgut aconseguir.

RESULTAT I CONCLUSIONS

Com a conclusió final, he aconseguit tirar endavant un projecte que no era fàcil, iestic contenta d'haver-ho pogut fer.

Penso que el resultat final compleix l'objectiu que volia aconseguir, és a dir, sembla de veritat una antologia que es podria tenir a l'escola.

Les cançons triades penso que donen un panorama àmpli i variat, he intentat triar tot tipus de gèneres, agafant les figures més populars d'avui en dia o cançons que, per cultura popular, han estat èxits representatius del moment.

He pogut combinar àmbits que m'interessen, com és l'edició, l'edició d'imatges, la música i la literatura, cosa que m'emporto amb molt bon gust, ja que he gaudit movent-me en aquests àmbits que sempre he tingut ganes de treballar.

La llista de reproducció final penso que és una molt bona manera de tancar el projecte, encara que sempre es pot ampliar i incorporar noves cançons.

M'agradaria veure què passaria si entregués l'antologia a alumnes de batxillerat o de la ESO, ja que a un públic jove, que és a qui va destinat, perquè seria molt interessant veure com reaccionen.

En resum, m'interessa les possibilitats que planteja el llibre final, ja que per una persona més gran també seria divertit veure si ho pot reconèixer i veure com es trenquen els esquemes que tots els que ens hem educat de la mateixa manera tenim interioritzats sobre la literatura clàssica.

En definitiva, he aconseguit fer una antologia que proposa una manera diferent d'aprendre, que té un punt d'humor, que sempre va bé i ajuda a que el missatge arribi amb més facilitat i, en definitiva, treu un somriure a qui la llegeix, cosa que, personalment, no puc dir que em passava quan estudiava l'antologia obligatòria que ens feien llegir a batxillerat.

M'agradaria, somiant en gran, imprimir moltes còpies i repartir-les, per fer més comprensible i accessible la literatura a la gent jove i, d'alguna manera, intentar començar a canviar la manera en què s'ensenyen conceptes clàssics, com és el cas de la literatura.

Així doncs, he creat una antologia divertida i que alhora serveix per reflexionar i reivindicar que l'art actual és igual o més important que aquell que fa segles que s'ha fet i que, per tant, podem aprendre d'aquest i donar-li el reconeixement que mereix.

ANNEX

